

***Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle et al**

Węgorek sosnowiec

UE: II/A/I (a) 8.
PL: II/A/1 A. 8.

Objawy choroby więdnienia sosny
– przebarwianie się i żółknięcie
szpilek (Tajwan)

Objawy choroby więdnienia sosny - zasychanie
drzew (USA)

Żerowisko żerdzianek

***Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle**

Węgorek sosnowiec

Rośliny żywicielskie: Węgorek sosnowiec podlega obowiązkowi zwalczania na roślinach z rodzajów *Abies Mill.*, *Cedrus Trew.*, *Larix Mill.*, *Pinus A. Dietr.*, *Pinus L.*, *Pseudotsuga Carr.* i *Tsuga Carr.*, oprócz owoców i nasion, oraz na drewnie roślin iglastych (*Coniferales*), pochodzącym z krajów nieeuropejskich. W Polsce jak dotąd nie notowany.

Objawy występowania: Pierwszym objawem choroby więdnienia sosny wywołanej przez nicienia jest redukcja wysięku olejków eterycznych i żywicy, obserwowana po upływie 10-20 dni od chwili jego wnikięcia. Transpiracja ulega ograniczeniu, a w końcu ustaje. Następnie obserwuje się żółknięcie i zamieranie igieł, a w konsekwencji zamieranie najpierw pojedynczych gałęzi, a potem całego drzewa. Śmierć drzewa następuje niekiedy już po upływie 30-40 dni od chwili wnikięcia nicienia.

Biologia: Węgorek sosnowiec przenoszony jest przez owady rozwijające się w zasiedlonym przez niego drewnie, zwłaszcza żerdzianki (*Monochamus* spp.). Nicienie przedostają się do gałęzi drzew poprzez zranienia powstałe w trakcie żeru uzupełniającego tych owadów i przenikają do kanałów żywicznych, gdzie odżywiają się zawartością komórek epitelialnych. Z czasem doprowadzają do śmierci drzewa.

Po zabiciu drzewa nicienie zaczynają odżywiać się zasiedlającymi je grzybami. Na obumierające drzewa oraz nie okorowane drewno osobniki węgorka mogą przedostawać się w trakcie składania jaj przez samice żerdzianek. Gdy młody chrząszcz opuszcza kolebkę poczwarkową nicienie przedostają się pod jego pokrywę i do tchawek. W trakcie żeru uzupełniającego młode chrząszcze przenoszą nicienie na kolejne, zdrowe drzewa.

Termin lustracji i pobieranie prób: Próby pobierać przede wszystkim z drzew obumarłych, przewróconych itp., a ponadto z drewna iglastego składowanego w lesie i na placach składowych tartaków. Pobiera się je też z partii wiórów, zrębków, trocin, zrzynek, odpadów drzewnych oraz opakowań pozyskanych z drewna iglastego.

Najlepszą metodą pobierania prób z drzew i drewna okrągłego jest wycięcie z pnia klinów drewna bez kory, o głębokości do 12 cm. Ponadto można wykonać w drewnie otwory przy pomocy ręcznej wiertarki z wiertłem o średnicy 10-20 mm pobierając do analizy powstałe wióry. Próby pobrane z drzew stojących, drewna okrągłego, przetartego i opakowań drewnianych powinny obejmować przede wszystkim fragmenty zasiedlone przez grzyby siniznowe oraz zawierające żerowiska owadów, zwłaszcza żerdzianek. Uszkodzenia powodowane przez larwy żerdzianek mają postać placowatego żerowiska pod korą wypełnionego grubymi wiórami przechodzącego w chodnik o przekroju owalnym, wygryzany w drewnie. Pobrany materiał roślinny należy odpowiednio zapakować i jak najszybciej przekazać do badań laboratoryjnych.